

være mig tilladt, da han fremkom med meget bestemte Udtalelser, i saa Henseende, at opløse nogle faa Linier af ham ved denne Sags første Behandling. Det findes Sp. 1580 i Rigsdagstidenden, for i Aar. Det ærede Medlem udtalte da, i Tilslutning til, hvad det ærede Medlem for Præstø Amt, 2den Valgkreds (A. Jensen) havde udtalt: „Jeg kan ikke forlige mig med den Betragtning, at de bestaaende Forhold ere i Overensstemmelse med Grundlovens § 82. Og jeg tror, at det vil være vanskeligt for den almindelige jævne Befolkning, at forliges med denne Betragtning.“ Og han udtalte videre: „Det er muligt, at det ærede Medlem gennem disse mangfoldige juridiske Udtalelser har kunnet forblinde adskillige i Øjeblikket, saa de maaske have holdt sig tilbage fra at udtale sig, skønt de virkelig ellers ville have taget Ordet og sluttet sig til dette udmærket gode Lovforslag. Jeg for min Del ønsker at udtale mig aldeles bestemt mod hele dette, jeg havde nær sagt Væv af juridiske Fortolkninger.“ Saaledes faldt denne bestemte Udtalelse til Gunst for Loven, navnlig hvad det Punkt angaar, som jeg har omtalt, at der ved Afgivelse af Vejmateriale skal gives fuld Erstatning. Jeg skal ikke indlade mig paa nogen juridisk Disput om Forstaaelsen af Vejforordningerne og de senere derpaa byggede Love, men jeg maa dog udtale at det Grundlag hvorpaa den Betragtning hviler, at man skal afgive Vejmateriale uden noget Vederlag, er et Grundlag, som svarer givet for Grundlovens Givelse, nemlig for Landevejenes Vedkommende ved Frd. 1793 og for de offentlige Bivejes Vedkommende ved Plakat af 4de Juni 1845. De senere Love, man har vedtaget, om Afgivelse af Vejmateriale saavel til Veje som til Jærnbanner, ere byggede paa disse Love, og naar man ikke tidligere har taget tilbørligt Hensyn til Grundlovens § 82, er der for mig ikke nogen som helst Tvivl om, at de her omhandlede Ting, Vejmateriale, gaa ind under det Begreb om Ejendomsret, der falder ind under Grundlovens § 82. Som sagt, jeg skal ikke indlade mig paa nogen juridisk Disput med nogen herom, men jeg kan føre Bevis for, at jeg har den almindelige Opfattelse og Praksis paa min Side, og jeg har ogsaa Lovsteder paa min Side. Jeg skal nævne allerførst et enkelt Lovsted, nemlig Loven af 15de Maj 1868 om Afgivelse af Grus m. m. til Jærnbanners Vedligeholdelse. Det siges der udtrykkelig, at hvad angaar Afgivelse af Sten, Grus, Jord og Sand til Vedligeholdelse af Statens Jærnbanner, skulle de i Vejlovene gældende

Regler komme til Anvendelse, „dog kunne vedkommende Grundejere, forlange de borttagne Sten, erstattede med fuld Værdi efter uvillige Mænds Skøn“. Deraf ser man, at for hvad der ikke kommer strengt ind under de gamle Vejlove, skal der gives fuld Erstatning. Nu sammendrager jo dette Lovforslag det hele under een Lov, hvad der skal kunne kræves, afgivet saa vel til Veje som til Jærnbanner, nemlig Sten, Grus, Jord, Ler, Sand, Lyng og saa tilføjes „og lignende“, og det kan være meget forskellige Ting. Man maa jo huske paa, hvorledes Forholdet er nu. Forholdet er det, at til Landevejes Vedligeholdelse kan der ikke fordres Ler, afgivet frit, og Ler og Grus maa vel komme ind under samme Regler; men derfor gives der Erstatning i Erkendelse af, at det er i Overensstemmelse med, hvad der efter den almindelige Mening er gældende Ret, i Henhold til Grundlovens § 82, at enhver skal have fuld Erstatning for sin Ejendom. For, hvad der behøves til Anlæg af offentlige Biveje, gives der ogsaa fuld Erstatning, og der gives ogsaa fuld Erstatning for Sten og Lyng til Vedligeholdelse af Biveje; ligeledes gives der fuld Erstatning for Sten, som anvendes til Vedligeholdelse af Jærnbanner. Og naar offentlige Gangstier skulle anlægges og vedligeholdes, er den almindelige Praksis nu alle Vegne, at Materialet bliver takseret, og at der gives fuld Erstatning saavel ved deres Anlæg som ved deres Vedligeholdelse. Hvad der nu vil komme til at gaa ind under Ordet „lignende“ i Lovforslaget, saaledes som det foreligger, er ikke let for os her at bedømme. Men naar man havde holdt sig til Lovens Ord og Lovens Bestemmelse, saaledes som den foreligger i § 4, første Stykke, vilde man ingen Fare løbe, og man gør ingen Uret mod nogen, naar vedkommende faar fuld Erstatning. Befolkningen opfatter det ogsaa saaledes, at naar man vil tage en andens Ejendom og benytte den til offentligt Brug, bør vedkommende have fuld Erstatning. Det har den højtærede Minister jo ogsaa faaet Medhold i hos de fleste af Amsraadene, som ere spurgt i Anledning af dette Lovforslag. Det forekommer mig, at den højtærede Indenrigsminister er gaaet meget hensynsfuldt og forsigtigt til. Værks ved Ordningen af dette Forhold, idet han har henvendt sig til Amsraadene og foranlediget en Udtalelse fra deres Side angaaende det forelagte Lovforslag. Og de fleste Amsraad have, saaledes som det er anført i Bemærkningerne, sluttet sig til Lovforslaget, saaledes som det foreligger, og det